

Προτάσεις

Σημαντικός ο ρόλος της εκπαίδευσης

Η φύση της ΕΚΕ καθιστά τον ρόλο της παιδείας και της εκπαίδευσης σε θέματα κοινωνικής ευθύνης καθοριστικής σημασίας για όλους τους συμμετέχοντες

| **Δρ. Γιώτα Πάπα** |

Η εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ) έχει ορίσει με πολλούς τρόπους από ακαδημαϊκούς, ομάδες συμμετεχόντων (stakeholders) και εταιρείες. Όμως, ανεξαρτήτως του αριθμού των ορίσμων, το χαρακτηριστικό που επικρατεί σε όλους τους ορίσμους, άμεσα ή έμμεσα, είναι ότι η ΕΚΕ αποτελεί σύνολο αξιών που περιγράφουν η και καθορίζουν έναν τρόπο σκέψης βάσει του οποίου λαμβάνονται αποφάσεις. Αυτή ακριβώς η φύση της ΕΚΕ καθιστά το ρόλο της παιδείας και της εκπαίδευσης σε θέματα κοινωνικής ευθύνης καθοριστικής σημασίας για όλους τους συμμετέχοντες.

Ο ρόλος των εκπαιδευτικών οργανισμών ανώτατης εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός γιατί μπορούν να αποτελέσουν καταλυτή στην κατανόηση και εφαρμογή της ΕΚΕ, αφού μέσω της δημιουργίας νέας γνώσης (έρευνας) και της διάδοσης της γνώσης (εκπαίδευσης) κλίματος να παρέχουν το υποβάθρο, το κατάλληλο περιβάλλον και τις κατάλληλες συνθήκες για να γίνει η ΕΚΕ συνείδηση, και επομένως τρόπος σκέψης, ζωής και δράσης συνδεικτικό κριτικού συνεργασίας μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, για παράδειγμα μεταξύ των εταιρειών και των συμμετεχόντων.

Πολλοί εκπαιδευτικοί οργανισμοί ανώτατης εκπαίδευσης, τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα, έχουν ήδη προχωρήσει στη διαμόρφωση της εκπαίδευσης, της έρευνας, της στρατηγικής, της φιλοσοφίας τους και του περιβάλλοντός τους, για την προώθηση της ΕΚΕ. Όλες αυτές οι δραστηριότητες είναι απαραίτητες για τη δημιουργία του ακαδημαϊκού κλίματος και περιβάλλοντος που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη ηγετών ευαίσθητων σε κοινωνικά ζητήματα, με γνώσεις και δεξιότητες για λήψη αποφάσεων

ΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΚΛΙΜΑ ΘΑ ΟΔΗΓΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΗΓΕΤΩΝ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ, ΜΕ ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ων που θα συνεισφέρουν στο κοινό καλό. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στην εκπαίδευση, διεθνώς παρατηρείται αύξηση του αριθμού τόσο των ακαδημαϊκών προγραμμάτων όσο και των προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης που εστιάζονται σε θέματα ΕΚΕ. Ταυτόχρονα, τα μαθήματα που προσφέρονται σε προγράμματα σπουδών Διοίκησης Επιχειρήσεων εμπλουτίζονται με θέματα ΕΚΕ και αναλύουν τη σχέση του κάθε γνωστικού αντικείμενου με θέματα ΕΚΕ. Ένα παράδειγμα αποτελούν τα μαθήματα Χρηματοοικονομικής και Διοικητικής Λογιστικής, τα οποία περιλαμβάνουν θέματα ΕΚΕ. Ποια όμως η σχέση λογιστικής και ΕΚΕ; Υπάρχουν τρία χαρακτηριστικά της Λογιστικής που τη συνδέουν με την ΕΚΕ:

- Η λογιστική ορίζεται ως μέσο (επιστήμη ή τέχνη) το οποίο βοηθά ή και καθορίζει τη λήψη αποφάσεων που εξυπηρετούν στρατηγικούς στόχους.
- Η λογιστική πρακτική διέπεται από κώδικα ηθικής (θεωτολογίας), ο οποίος σκοπό έχει να καθιστήσει τη λογιστική πρακτική και το λογιστικό επάγγελμα, τρόπους με τους οποίους υπηρετείται το κοινό καλό.
- Η λογιστική απεικονίζει τους πόρους που χρησιμοποιούνται και δημιουργούνται από τις δραστηριότητες της εταιρείας, συμπεριλαμβανομένης της ΕΚΕ.

Λόγω αυτών των τριών χαρακτηριστικών γίνεται αναφορά και ανάλυση της σχέσης των λογιστικών πρακτικών και αποφάσεων με τη στρατηγική και την ΕΚΕ της εταιρείας, αλλά κυρίως η ανάλυση της μακροπρόθεσμης σχέσης τους. Η βασική υπόθεση που χαρακτηρίζει αυτή την ανάλυση είναι η θέση της εταιρείας ως κοινωνικού εταίρου που επηρεάζεται και επηρεάζει από το ευρύτερο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί.

- Όσον αφορά στην έρευνα, παρατηρείται διεθνώς:
- Αύξηση της ακαδημαϊκής έρευνας σχετικά με θέματα ΕΚΕ.
- Αύξηση του αριθμού των συνεργασιών μεταξύ ακαδημαϊκών οργανισμών και άλλων φορέων (για παράδειγμα Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και Εταιρειών) για τη δημιου-

ργία ερευνητικών ομάδων για θέματα ΕΚΕ.

- Αύξηση της χρηματοδότησης της έρευνας που επικεντρώνεται σε θέματα ΕΚΕ.

Οι πασες αυτές έχουν επηρεάσει όλα τα γνωστικά αντικείμενα που σχετίζονται με τη Διοίκηση Επιχειρήσεων. Χρησιμοποιώντας το παράδειγμα της Λογιστικής ξένα, παρατηρείται αύξηση της έρευνας σε θέματα Κοινωνικής και Περιβαλλοντικής Λογιστικής. Για να είμαστε πιο συγκεκριμένοι, το πρώτο άρθρο για την κοινωνική λογιστική (το κομμάτι της λογιστικής που ασχολείται με το θέμα της ΕΚΕ) χρονολογείται το 1947. Εκτοτε, η έρευνα αυτή συνεχίζεται και έχει ενιαθεί ιδιαίτερα μετά τα λογιστικά σκάνδαλα του 2000-2002, με τις Enron, WorldCom και Parmalat (μεταξύ άλλων), καθώς όμως και με πιο πρόσφατα σκάνδαλα και κρίσεις, όπως αυτό της Lehman Brothers. Στον τελευταίο ετήσιο απολογισμό της, η Lehman Brothers ισχυρίζεται ότι είναι ένας ενεργός πολίτης που χρησιμοποιεί το πνευματικό της κεφάλαιο, το παγκόσμιο δίκτυο σχέσεων και την οικονομική ισχύ της για να βοηθήσει στην επίλυση κρίσιμων κοινωνικών ζητημάτων (Lehman Brothers Annual Report 2007, σελ. 3). Τα αποτελέσματα αυτής της φιλοσοφίας, όπως αυτά εκφράστηκαν τόσο μέσω της κατάρτισης της εταιρείας όσο και μέσω της οικονομικής κρίσης, οδήγησαν το λογιστικό επάγγελμα για μια ακόμη φορά στην επαναπροσδιορίση του ρόλου του, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου του στην ενψει

ρση των συμμετεχόντων για τη δραστηριότητα της εταιρείας μέσω των επιπέδων εκθέσεων. Οι προβληματισμοί αυτοί έχουν οδηγήσει σε αύξηση της έρευνας γύρω από την έννοια της λογαριαστικότητας (accountability) των εταιρειών, μιας από τις θεμελιώδεις έννοιες της λογιστικής πρακτικής. Τέλος, παράλληλα με την εκπαίδευση και την έρευνα δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα ίδια τα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι οργανισμοί οι οποίοι οφείλουν να εφαρμόζουν την ΕΚΕ, αφού όχι μόνο παρέχουν τον χώρο εκπαίδευσης και έρευνας, αλλά και το περιβάλλον στο οποίο εκπαιδεύονται και γαλουχούνται οι διάφορες κοινωνικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των σι δελτών επιχειρήσεων και των ηγετών οργανισμών, οι οποίοι παίρνουν αποφάσεις σημαντικές για τους οργανισμούς και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Σύνετως, κάθε εκπαιδευτικός οργανισμός οφείλει να αποστείλει παράδειγμα προς μίμηση. Λόγω χαρμ, πολλά πανεπιστήμια εφαρμόζουν προγράμματα ανακούωσης και εξοικονομικής ενέργειας. Κυρίως όμως δείχνουν τη δεσμευή τους σε θέματα Κοινωνικής Ευθύνης μέσω της συμμετοχής τους σε διεθνείς οργανισμούς, όπως το United Nations Principles for Responsible Management Education και το European Academy for Business in Society (Business in Society Gateway).

Στο ALBA έχουμε αγκαλιάσει την ΕΚΕ και στους τρεις τομείς: εκπαίδευση, έρευνα και κουλτούρα, από την αρχή της λειτουργίας μας. Τα ακαδημαϊκά μας προγράμματα είναι πάντα υποχρεωτικό μαθήματα Επιχειρησιακής Ηθικής και Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Τα τελευταία χρόνια όμως προχωρήσαμε σε περισσότερες ενέργειες για τη συστηματοποίηση και επίσημη δέσμευση σε θέματα ΕΚΕ. Στο πλαίσιο της συστηματοποίησης της δεσμευής μας στην ΕΚΕ, έχουμε γίνει ακαδημαϊκά μέλη διεθνών οργανισμών που προωγούν την ΕΚΕ και συγκεκριμένα των:

- United Nations Global Compact
 - United Nations Principles for Responsible Management Education
 - Business in Society Gateway
- Με αφορμή τη συμμετοχή μας στους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών και πιο συγκεκριμένα στο Principles for Responsible Management Education, δημοσιεύσαμε φρεσκ τον πρώτο μας κοινωνικό απολογισμό.

Η δρ. Γιώτα Πάπα, FMA (Acad) είναι επίκουρη καθηγήτρια Λογιστικής, προδέρς της Επιτροπής Κοινωνικής Ευθύνης του ALBA Graduate Business School

Παράδειγμα προς μίμηση

Παράλληλα με την εκπαίδευση και την έρευνα δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα ίδια τα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι οργανισμοί οι οποίοι οφείλουν να εφαρμόζουν την ΕΚΕ, αφού όχι μόνο παρέχουν τον χώρο εκπαίδευσης και έρευνας, αλλά και το περιβάλλον στο οποίο εκπαιδεύονται και γαλουχούνται οι διάφορες κοινωνικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των στελεχών επιχειρήσεων και των ηγετών οργανισμών, οι οποίοι παίρνουν αποφάσεις σημαντικές για τους οργανισμούς και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.